GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 206. *Mercurĭ 31 Oct. (12 Noemvre)* 1884.

Brașovŭ, 30 Oct. (11 Noemvre)

Suntŭ momente scrie „Egyetértés,“ în cari viața sănătósă a unei națiunĭ se manifestă prin aceea, că se revóltă simțulŭ ei.

Adevĕratŭ este ce ḍice foia maghiară. Dér décă vrea sĕ aplice acésta la demonstrațiunile cele mai nouĕ ale junimei maghiare universitare din Pesta, atuncĭ trebue sĕ ne ḍicemŭ și noi din parte-ne, că óre nu ar fi fostŭ multŭ mai sănătosŭ pentru națiunea și junimea nóstră, décă acésta ar fi demonstratŭ, în contra celorŭ ce prigonescŭ limba română, mai înainte de a se fi manifestatŭ simțulŭ revoltatŭ alŭ junimei ungurescĭ?

In casulŭ acesta, mai că nu s'ar fi întêmplatŭ demonstrațiunile din Clușiu și din Pesta, și ceea ce se pretinde, că aḍi e sănătosŭ pentru Maghiarĭ, ar fi fostŭ în adevĕrŭ sănĕtosŭ pentru noi.

Décă „Egyetértés“ susține că junimea maghiară are motive sĕ demonstreze în contra nóstră, cu câtŭ mai multe motive n'avemŭ noi, — noi, carĭ suntemŭ declarațĭ aḍĭ făr' de patriă, străinĭ în vechiulŭ nostru pămêntŭ, noi, a carorŭ limbă și sentimente ni suntŭ puse aḍĭ sub anatemă de către puternicii ḍilei!

Dar a trebuitŭ sĕ suferimŭ și insultele dela Clușiu și dela Pesta, și pentru acésta totŭ noi suntemŭ de vină.

Nu sĕ întêmplă ce s'a întêmplatŭ, décă dela 1848 încóce s'ar fi datŭ o îngrijire multŭ mai mare crescerei junimei nóstre și décă, în locŭ de a fi nutritŭ în inima ei necurmatŭ nobilulŭ entusiasmŭ pentru cultură și libertate națională, nu ar fi fostŭ adăpată, mai multŭ decâtŭ putea suportá organismulŭ ei tare, cu idei servile și cu spiritulŭ de intrigă și ambițiuni personale.

Au fostŭ destule momente, pentru ca noi sĕ ne manifestămŭ viața sănĕtósă națională. Asemenea momentŭ era la 1865, la 1868 și în toțĭ anii următorĭ, în carĭ ni s'au răpitŭ drepturile unulŭ câte unulŭ. Și fiindcă atuncĭ când trebuia nu amŭ făcutŭ ceea ce au așteptatŭ póte chiar și contrarii noștri, trebue sĕ suferimŭ aḍĭ, și mai multŭ încă trebue sĕ sufere junimea nóstră.

Incuragiațĭ de succesele aparente, ce le-a dobênditŭ maghiarismulŭ, dușmanii némului nostru credŭ, că a sositŭ momentulŭ sĕ dea asaltŭ asupra sentimentului naționalŭ alŭ tinerimei nóstre de aḍĭ. Demonstrațiunile tinerimei maghiare din Clușiu în contra societății „Iulia“ și mai în urmă ale celei din Pesta în contra societății „Petru Maiorŭ“ nu suntŭ decâtŭ isbucnirĭ pré timpurie, provenite din nerăbdarea de a vedé spiritul tinerimei române cucerítŭ pentru maghiarismŭ. „Egyetértés“ crede, că aceste isbucnirĭ sunt sănĕtóse. Dar acésta se potrivesce cu credința otficosului, care până în momentulŭ din urmă e de părere, că după fiecare atacŭ de tuse se curăță și se face sănĕtosŭ.

Crédă însĕ „Egyetértés“ ce va voi, câtŭ pentru noi ne bucurămŭ și de aceste manifestărĭ ale tinerimei maghiare, întru câtŭ ele suntŭ de natură a deșteptá și mai multŭ simțulŭ adevĕratŭ naționalŭ în junimea nóstră.

Se nasce însă marea întrebare: unde o s'ajungă lucrurile, décă va merge totŭ așa? Ce viitorŭ ne așteptă, décă de acuma între junimea română și maghiară esistă atâta dușmâniă?

Situațiunea tinerilorŭ noștri dela universitățile din Clușiu și din Pesta este într'adevĕrŭ fórte critică.

Unŭ tênĕrŭ din capitala Ungariei ne rógă să-i spunemŭ, ce sĕ mai facă studenții românĭ și ce atitudine sĕ mai iea în asemenĭ împrejurărĭ fatale?

Ce sĕ-i rĕspundemŭ?

Tinerii românĭ se ducŭ la universitățile ungurescĭ pentru că noi, ca unii ce suntemŭ sub „liberalulŭ“ și „constituționalulŭ“ regimŭ de aḍĭ fără de patriă, n'avemŭ universitate românéscă; se ducŭ acolo ca sĕ-și câștige cunoscințe, ér nu ca se deviă Maghiarĭ și sĕ-și renege sentimentele lorŭ românescĭ; s'au dusŭ în fine acolo credêndŭ că vorŭ avé de a face cu ómenĭ culți, dér din momentulŭ în care prin repețirea unorŭ asemenĭ scene scandalóse s'ar convinge, că la aceste institute nu domnesce decâtŭ sĕlbătăcia, atuncĭ sĕ le lase în plata Domnului, căcĭ nu vorŭ pierde nimicŭ.

CRONICA POLITICĂ.

Ḑiarele oficióse germane începŭ a striga încontra pretențiunilorŭ de moștenire ale ducelui de Cumberlandŭ. „Grenzboten« din Lipsca și »Politische Nachrichten« din Berlinŭ suntŭ cele dintêiu, care pășescŭ cu tótă furia încontra ducelui de Cumberland. »Pol. Nachr.« cere, ca aceste pretențiunĭ sĕ nu se discute în publicŭ nicĭ măcar ca hipotesă, éră „Grzb.« scrie: „Prințulŭ Bismarck nicĭ nu admite unŭ astfelŭ de Velfŭ, care se căesce și vrea sĕ se pocăéscă, căcĭ acésta 'ar fi încontra interesului Prusiei și a imperiului. Siguranța imperiului este pentru cancelarulŭ cea mai supremă lege, înaintea căruia nu prețuesce nimicŭ modulŭ de legitimitate, care slăbesce și periclitéză imperiulŭ. Elŭ ca spiritŭ practicŭ preferă sĕ veḍă pe »Regele« Velfilorŭ ședêndŭ afară de granițele imperiului, decâtŭ sĕ'lŭ scie înăuntrulŭ zidurilorŭ fortăreții imperiului cu miliónele ce le-a moștenitŭ, și așa se póte profeți aprópe cu siguranță, că fiulŭ lui George V înainte de frumósa diminéță, când sórele se 'nalță în Vestŭ în forma marcei hanoverane cu albulŭ calŭ, nu va devení duce alŭ Braunschweigului.« Orĭ câtŭ de poetică și órecum ironică ar fi acéstă motivare că ducele de Cumberland va rĕmâné fără ducatŭ, totușĭ nu putemŭ să nu recunóscemŭ, că miliónele moștenite de ducele inspiră órecare grije prințului Bismarck, deórece prin ele s'ar ajuta realisarea ideei unui »regatŭ alŭ Velfilorŭ.“

*

Intre Parisŭ și Pechingŭ se tractéză de pace. Francia renunță la o despăgubire de rĕsboiu, dar in schimbŭ cere insula Formosa, pe care s'o țină ocupată până când Chinesii vorŭ evacua definitivŭ Tonchingulŭ, ér trupele francese vorŭ ocupa orașele dela granițe. Patenôtre a primitŭ în acestŭ sensŭ instrucțiunĭ și va avé decĭ sĕ se înțelégă cu Li-Hung-Ceang și cu unŭ membru din Ciung-li-Yamen. In casŭ că China nu primesce aceste condițiunĭ, atuncĭ Francia consideră acésta ca o dovadă, că »imperiulŭ cerescŭ,« nu voiesce pace. Guvernulŭ francesŭ se așteptă și la casulŭ acesta, căcĭ a cerutŭ și a obținutŭ de la comisiunea pentru Tonchingŭ unŭ nou creditŭ, și cu tóte că tractările de pace au începutŭ, totușĭ s'au trimisŭ trupe întăritóre în Asia ostică. Póte că curtea din Pechingŭ va primi condițiunile puse de Francia, din împrejurarea că acésta e hotărîtă în casŭ contrarŭ a pune capĕtŭ conflictului cu armele câtŭ mai curêndŭ, și atuncĭ China numai și-ar îngreuna situațiunea.

*

In ședința de la 7 Noemvre a camerei comunelorŭ din Londra, lordulŭ Fitzmaurice a desfășuratŭ programa conferinții Congului, ce se întrunesce la 20 Noemvre în Berlinŭ. Partea esențială a programei este, că la tractările asupra libertății comerciului este vorba numai de basinulŭ Congului, nu și de alŭ Nigerului, afară numaĭ întru câtŭ e cestiunea de a se întroduce principiele relative la navigațiunea liberă pe rîurile internaționale.

Precum se anunță din Berlinŭ, conferința o va deschide însușĭ împĕratalŭ Vilhelm și ședințele se vorŭ ținé în palatulŭ prințului Bismarck.

Peninsula balcanică.

In timpulŭ de față peninsula balcanică a devenitŭ loculŭ principalŭ, unde au sĕ se descarce viitórele furtunĭ ce vorŭ isbucni în Europa. Din acestŭ punctŭ de vedere, e de mare interesŭ a urmări cu atențiune mersulŭ lucrurilorŭ în acéstă parte a continentului europénŭ. Privirile tuturorŭ ómenilorŭ politicĭ suntŭ îndreptate spre acestŭ colțŭ, care se află într'o continuă ferbere. Certele și agitațiunile dintre diferitele state și naționalitățĭ facŭ ca actuala situațiune a popórelorŭ orientale sĕ o asemene corespondentulŭ din Bitolia alŭ ḍiarului »Conféderation orientale“ cu cea de acum douĕ-ḍecĭ de secole, adecă cu epoca ce a precesŭ cucerirei acestorŭ ținuturĭ de către Romanĭ, cucerire atribuită numai atitudinei vechilorŭ locuitorĭ ai acestorŭ glorióse țĕrĭ.

»Atuncĭ însă, ḍice corespondentulŭ, ómenii carĭ conducéu destinele națiunilorŭ orientale nu sciură sĕ se ridice până la idea unei confederațiunĭ, nicĭ n'au înțelesŭ, că mântuirea acestorŭ popóre atêrnau de o legătură frățéscă între dînsele. In locŭ sĕ se îngrijéscă de estensiunea puterei Romanilorŭ, ei i-au admisŭ ca mijlocitorĭ în certele lorŭ, pentru ca mai târḍiu sĕ'i ducă înaintea carului lorŭ triumfalŭ.«

Din tóte acestea însă n'au învĕțatŭ nimicŭ popórele orientale, ḍice corespondentulŭ. Spectacolulŭ ce presintă aḍĭ Orientulŭ e înspăimêntătorŭ. Puterile marĭ atentéză desmembrarea lui, pentru ca la ocasiune favorabilă sĕ'lŭ cuceréscă.

Examinândŭ corespondentulŭ obstacululŭ, ce se opune înfrățirei și înțelegerei popórelorŭ orientale — singurulŭ mijlocŭ, ḍice elŭ, de a întêmpina periculele ce le amenință — este că Macedonia nu e independentă. Motivele sunt următórele:

„Décă amŭ vré sĕ se împartă Macedonia între toțĭ aceia carĭ pretindŭ că au drepturĭ asupra ei, ar fi cu neputință se înceteze certele și agitațiunile, de órece fiecare din aceste popóre s'ar ridica ca proprietarŭ alŭ întregei provincii. Décă ne amŭ lua refugiulŭ la arme, imediatŭ s'ar vedé fluturândŭ pe munții Macedoniei stindardulŭ Austriei. Dar sĕ presupunemŭ că Austria ar lucra cu desinteresare, nicĭ atuncĭ o împărțire a Macedoniei n'arŭ fi cu putință. Afară de acésta, națiunea, care prin arme ar câștiga acéstă provinciă, șĭ-ar atrage ura poporațiunilorŭ vecine, care arŭ profita de cea dintêiu ocasiune ca s'o isgonéscă. Din contră, Macedonia fiindŭ independentă, liberă de discordii și lipsită de desbinărĭ, orĭce certă încetéză, orĭce ură se șterge. Dar ómenii carĭ conducŭ popórele peninsulei balcanice nu potŭ séu nu vréu sĕ înțelégă aceste adevĕrurĭ incontestabile. Ei urmărescŭ pretențiunile lorŭ, fie drepte séu nedrepte, și facŭ imposibilă o înțelegere atâtŭ de folositóre, pregătindŭ în modŭ fatalŭ invasiunea streinilorŭ în téra lorŭ.“

Corespondentulŭ amintesce apoi mărturisirile exministrului grecŭ Deliyanni, care a ḍisŭ, că Grecia n'arŭ puté adera la confederațiunea orientală, decâtŭ cu condițiune de o lăsa sĕ-șĭ anexeze tótă Macedonia; dar continuă corespondentulŭ, tóte poporele peninsulei Balcanilorŭ au asemenĭ pretențiunĭ asupra Macedoniei. Stândŭ lucrulŭ astfelŭ, nu mai póte fi vorba de confederațiune; astfelŭ de idei inspiră neîncredere mai în tótă lumea. Apoi mai sunt și alte obstacule, în contra cărora trebue luptă tenace: 1. prejudețele ómenilorŭ fanaticĭ, carĭ nu vréu s'audă vorbindu-se de confederațiune; 2. încăpățînarea spiritelorŭ mărginite și incapabile d'așĭ face o idee de valórea și avantagele unei astfelŭ de confederațiunĭ; 3. silințele guvernului turcŭ, care persecută cu încarnare acésta idee, interḍicêndŭ printr'unŭ ordinŭ rigurosŭ întrarea în imperiu a ḍiarului »Confédérațion

orientale,« de témă sĕ nu-i scape Turciei din mânĭ Macedonia; 4. obstaculele ascunse ce le punŭ acestei idei Austria şi Rusia, de frică sĕ nu sĕ zădărnicéscă proiectele lorŭ de cucerire asupra peninsulei balcanice.

*

In Bulgaria idea unei confederaţiunĭ a popórelorŭ dela Balcanĭ a făcutŭ o bună impresiune. Corespondentulŭ din Sofia alŭ aceluiaşĭ diarŭ spune, că Bulgarii începŭ a înţelege, câtŭ de rĕu e a avé o posiţiune dependentă şi că ar vré sĕ scape de protecţiunea Rusiei. Dar din nenorocire partida, care profeséză ideile de independenţă, care tinde la unŭ individualismŭ naţionalŭ, e în minoritate. Cu tóte acestea massa naţiunei urăsce tutela Rusiei; ea înţelege umilinţa acesteĭ subordinărĭ şi simte trebuinţa de a se creá unŭ simţĕmêntŭ despre propria valóre şi demnitate a naţiunei lorŭ. Orĭ-cine se póte convinge că Bulgarii nu suntŭ antepostúrile Ruşilorŭ. Ei sciu că sunt mai ameninţaţĭ, chiar decâtŭ Sêrbii, Grecii, Românii şi Turcii, de a-şĭ perde esistenţa lorŭ politică şi de a fi absorbiţĭ chiar de aceia, carĭ le-au ajutatŭ sĕ renască. Propunerea, de a se alaturá la o confederaţiune orientală, Bulgarii ar primi-o cu multă bucuriă.

UMBRA LUI HORIA, CLOŞCA ŞI CRIŞANU.

O a treia corespondenţă din Pesta, pe care o publicămŭ aci, ne dovedesce ca şi celelalte douĕ din numerulŭ trecutŭ, că amŭ ajunsŭ vremurile, ca sĕ nu ne mai putemŭ întruni nicĭ la câte o cină comună, décă nu vremŭ sĕ ne punemŭ viaţa în pericolŭ. Şi totŭ din corespondenţe resultă, că Ungurii ne caută ḑi şi nópte nodŭ în papură, dór vorŭ puté stêrpi societăţile literare românescĭ, cu ele cartea românéscă, şi în urmă némulŭ »valahŭ.«

Budapesta 9 Noemvre 1884.

„... Rectorulŭ universităţii la provocarea nou denumitului consiliarŭ ministerialŭ Berzeviczy printr'unŭ afişŭ pusŭ pe tabla négră în órele de către séră a făcutŭ atentă junimea, ca sĕ se abţină dela demonstraţiunĭ politice.

Cu tóte acestea séra la 6 óre, în sala de cetire a »olvasó-kör«-ului dela universitate, care chiar aşa n'are dreptulŭ d'a se amestecá în politică, cum nu-lŭ are nicĭ societatea »**Petru Maiorŭ**,“ s'a ţinutŭ o adunare, în care s'a notificatŭ dispoşiţiunea rectoratului şi s'au cetitŭ cele douĕ declaraţiunĭ. Dar fiindcă junimea maghiară are mai multŭ „cavalerismŭ,“ decâtŭ sĕ pótă crede declaraţiunilorŭ valache, s'a luatŭ decisiunea, ca de aci încolo **sĕ urmeze cu strictă atenţiune tóte mişcările Valachilorŭ**. Bine notândŭ, preşedintele acestei adunărĭ, care este şi preşedintele dela »olvasó-kör,« ca unŭ mai tinerŭ inteligentŭ şi cu mai multă resesvă, vorbia totŭ de Românĭ, pe cândŭ mulţimea înfierbântată voia sĕ scie numai de »**Valachĭ**.«

Cu acestea, după discusiune de vre-o jumĕtate de óră, şedinţa s'a închisŭ, dar mişcarea nu s'a terminatŭ. Glóta s'a adunatŭ la cafenéua din strada arborelui verde, unde a vorbitŭ copilandrulŭ de studentŭ Szász, despre păţaniele sale dela Clujiu. Acesta este acela, care a jucatŭ rolŭ cu ocasiunea demonstraţiunilorŭ dela Clujŭ din Maiu a. c. Cum se vede a venitŭ aicĭ, ca sĕ-şĭ arate măiestria. Succesulŭ însă celŭ puţinŭ pentru astă dată l'a cam lăsatŭ în baltă.

De aicĭ dela numita cafenea s'a pornitŭ céta către Dunăre, către ospĕtaria Kommer cântândŭ imnulŭ revoluţionarŭ alŭ lui Kossuth dela 1848:

»Kossuth Lajos azt izente,
Elfogyott a regimentje,
Ha még egyszer azt izenni,
Mindnyájunknak el kell menni,« etc.

Când au ajunsŭ pre la ferestrele salei, în care cinau tinerii românĭ, atuncĭ glóta care se înmulţise circa la 2—3 sute inşĭ a începutŭ a strigá: »Abzug Horea!... La ei! ...« Unŭ tênerŭ românŭ a eşitŭ afară din sală şi i-a rugatŭ, ca sĕ nu facă scandalŭ, pentru că aşa ceva totuşĭ nu este frumosŭ. Studentulŭ Szász a rĕspunsŭ la acestea: »**Tacĭ nenorocitule, pentru că totŭ te dumicămŭ!**« Românulŭ, vĕḑêndŭ că n'are cu cine vorbi, s'a retrasŭ şi şi-a continuatŭ cina, unde cei adunaţĭ şi-au petrecutŭ împreună până către 12 óre. Poliţia circula pe afară, şi aşa cum se vede, tinerii revoltanţĭ n'au cutezatŭ a merge mai departe. Cântândŭ imnulŭ lui Kossuth au plecatŭ apoi până la localulŭ redacţiunei lui »Egyetértés,« care este organulŭ principalŭ alŭ partidei independente dela 1848. Ajungêndŭ aici au strigatŭ pre Hoitsy, sĕ le **vorbéscă despre Horea**. Hoitsy nu era însă nicăirĭ. Cu acésta s'a terminatŭ mişcarea pornită pentru apĕrarea ideei de statŭ maghiarŭ.

In ḑiua următóre, rectorulŭ usiversităţii a chiămatŭ la sine pre preşedintele dela „olvasó-kör,“ ca sĕ-i raporteze despre cele întêmplate, la ce rectorulŭ şi-ar fi esprimatŭ bucuria, că nu s'a făcutŭ scandalŭ.

Acesta a fostŭ rĕsunetulŭ, pe care vrêndŭ-nevrêndŭ l'a produsŭ aici în capitala Ungariei, frica de umbra figurilorŭ măreţe ale martirilorŭ dela 1784 respective dela 28 Febr. st. n. 1785. Bĕtrânulŭ Istru a fostŭ martorŭ ocularŭ şi la acestea, ca la multe altele de tristă suvenire, carĭ se petrecŭ aici.

Junimea română de aici n'a avutŭ de cugetŭ sĕ serbeze în modŭ demonstrativŭ aniversarea centenarului lui Horea. Aceea însă trebue sĕ o scie contrarii noştri, că pornirea lorŭ vrăşmăşéscă a produsŭ numai indignaţiune, ca cu atâtŭ mai tare sĕ serbeze în inima sa orĭcare Românŭ, memoria acelorŭ bărbaţĭ, pentru a cărorŭ insultare pressa jidano-maghiară de aici nu află destui terminĭ în lecsiconulŭ sĕu.

Décă **forţa, hulirea şi dispreţulŭ** este basa politicei maghiare, atuncĭ este greşită fórte. Fără de-o **basă morală**, este cu nepotinţă a ajunge ţinta aderearea: îndestulirea tuturorŭ popórelorŭ din acéstă ţéră poliglotă.

Era p'aci sĕ ne facă ca sĕ serbămŭ, şi noi n'amŭ serbatŭ. Se vede că s'au temutŭ. Şi atâta este destulŭ Celŭ puţinŭ au doveditŭ că se intereséză de noi, spre bine ori spre rĕu, totŭ atâta. Au doveditŭ şi cu acésta, vrêndŭ-nevrêndŭ, că suntemŭ unŭ elementŭ, de care au sĕ ţină contŭ şi pre care nu-lŭ potŭ ignora.«

I. de P.

SCIRILE ḐILEI.

„Pesti Naplo« susţine scirea, că ministrulŭ de justiţiă Pauler va fi numitŭ preşedinte alŭ Curiei.

—0—

Din Peşta se scrie, că vagonulŭ în care se afla cosciugulŭ acoperitŭ cu cununĭ alŭ lui Lonyay, în apropiere de Gödölö s'a aprinsŭ din scintei dela locomotivă. Postavulŭ celŭ negru a arsŭ împreună cu o parte din cununĭ.

—0—

Guvernulŭ croatŭ n'a luatŭ parte la serbările arangiate cu ocasiunea sosirei episcopului Strossmayer în Agramŭ.

Nicĭ nu era trebuinţă; poporulŭ o totulŭ.

Se scrie »Românului« din Roma: »La muntele Gianiculŭ, una din cele mai frumóse plimbărĭ din Roma, s'a descoperitŭ ruinele casei lui Marţialŭ. Actuala vilă Corsini era clădită tocmai pe casa marelui epigramaticŭ latinŭ. Comuna va pune, spre amintire, o pétră cu versurile lui Marţialŭ scrise în epigrama 64, cartea IV.

Hinc septem dominos videre montes
Et totam licet aestimare Romam,
Albanos quoque Tuscolosque colles
Et quod cumque jacet sub urbe frigus,
Fidenas Veteres, brevesque Rubras
Et quod virginio cruore gaudet
Annae pomiferum nemus Perannae

In privinţa inaugurărei statuei lui Ovidiu, guvernulŭ italianŭ ve trimite unŭ representante numai când i-se va face cererea oficială, din partea României. Se crede că profesorele de Nino va plecá, cu acésta ocasiune, în România. Dênsulŭ este unŭ renumitŭ profesorŭ, care va publicá în curêndŭ o însemnată lucrare asupra lui Ovidiu. Spre a sfirşĭ, potŭ anunţá, că distinsulŭ nostru sculptorŭ Ettore Ferrari, autorulŭ statuei, lucréḑa cu mare activitate piedestalulŭ statuei lui Ovidiu.

—0—

In acelaşĭ ḑiarŭ cetimŭ: »Amintimŭ că frumosulŭ romanŭ »**O căsătorie strălucită**,“ de cunoscuta scriitóre suedesă Emilia Carlen şi tradusŭ în românesce de d-na Pulcheria A. Radu, se vinde în scopulŭ d'a se ajuta înfiinţarea unei scóle de fete în Transilvania. Talentulŭ scriitórei şi morala scrierii sunt o îndestulătóre recomandare pentru familii. Pentru Româniĭ cei bunĭ, scopulŭ pentru care se pune în vênḑare acéstă carte e o şi mai mare şi mai preţiósă recomandare. Sperămŭ decĭ că elŭ va găsi mulţĭ cumpĕrătorĭ. Se află de vênḑare la librării la d-na traducĕtóre în Galaţĭ şi la administraţiunea »Românului.« Preţulŭ 60 de banĭ.

—0—

Situaţiunea pieţei Bucurescĭ nu s'a îmbunătăţitŭ de locŭ, spune »Curierulŭ financiarŭ.« Aurulŭ continuă a fi totŭ mai rarŭ. Prima lui e probabilŭ că va atinge 8 şi 9 de odată cu închiderea navigaţiunei. Totŭ aşa stă lucrulŭ şi cu celelalte pieţe europene. La Londra numerarulŭ a începutŭ a deveni rarŭ şi aurulŭ fuge din cassele Băncilorŭ.

—0—

Cetimŭ în »Naţiunea«: »Vinerĭ séra, studenţii facultăţii de medicină s'au întrunitŭ în localulŭ societăţii studenţilorŭ în medicină, spre a discuta şi a luá o hotărîre faţă cu decisiunea luată de consiliulŭ profesoralŭ de a muta facultatea într'o casă din strada Ştirbei-Vodă şi a nu primi la cursurĭ decât pe studenţii carĭ posedŭ carte liberate de decanŭ. După óre-care discuţiunĭ studenţii au decisŭ în unanimitate a se înscrie cu toţii la cursurĭ, spre a puté dobêndi cartele de întrare şi apoi sĕ continue cu greva până când se va da satisfacţiune legitimelorŭ lorŭ cererĭ. Unirea cea mai deplină domnesce între studenţii facultăţei de medicină şi nicĭ o voce discordantă nu s'a ivitŭ.«

—0—

„L'Indépendance roumaine“ spune, că ministrulŭ de rĕsboiu o hotărîtŭ sĕ creeze unŭ alŭ 4-lea regimentŭ de roşiorĭ.

—0—

Marţia trecută, princesa Zorca Carageorgevicĭ, fiica principelui muntenegrénŭ Nichiţa, a născutŭ o princesă. Naşĭ la botezŭ vorŭ fi împĕratulŭ şi împĕrătésa Rusiei, carĭ o vorŭ dota cu unŭ însemnatŭ apanagiu.

—0—

Ambasada americană din Londra a primitŭ următórea scire telegrafică: **Cleveland alesŭ**.

—0—

FOILETONU.

7.

Revoluţiunea din 1784.

(Revoluţiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densuşianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia »Românulŭ,« Carolŭ Göbl).
(Urmare.)

Magistratulŭ săsescŭ din Orăştiă de frică ca ţĕranii rĕsculaţĭ sĕ nu atace şi oraşulŭ acesta n'a datŭ asilŭ Ungurilorŭ fugiţĭ şi scrise ţĕranilorŭ de peste Mureşŭ, că cetăţenii din Orăştia doresců sĕ trăéscă în pace cu dênşii. Satele românescĭ au rĕspunsŭ şi într'o scrisóre se ḑice: »Noi satulŭ Kapoltulŭ ne mulţămimŭ de scrisórea care ne-a venitŭ, déră noi vĕ dămŭ de scire cumcă noi nu avemŭ aceea grijă ca se venimŭ cu rĕutate asupra Dumneavóstră.« .... Şi noi Bobâlnenii dimpreună cu Folténii şi cu vecinii **stămŭ pe acea pace dér dumnevóstră** sĕ ne daţĭ valosŭ (respunsŭ) înapoi şi celuşagŭ sĕ nu fie.«

In timpŭ de o septĕmână dela proclamarea revoluţiunei în comitatulŭ Zarandului şi alŭ Huniadórei nu se vedéu decâtŭ mine, »In locurile, unde erau mai înainte curţile nobililorŭ, casele parochiilorŭ, biserici şi cimiterii, — se plânge comitatulŭ Huniadórei către contele Jankovits — astăḑi domnesce numai orórea, tăcerea şi pustietatea.« Numai în 61 comune din comit. Huniadórei au fostŭ parte arse, parte devastate, 232 curţĭ nobilitare. Numĕrulŭ nobililorŭ şi alŭ particularilorŭ ungurĭ ce căḑură loviţĭ de furia ţĕranilorŭ în aceste douĕ comitate era de 133 persóne.

*

Revoluţiunea ajunse Vinerĭ, 5 Nov., la marginea teritoriului oraşului **Deva**, reşedinţa comitatului, unde se retrasese parte mare din nobilime. In 6 Noemvre începură a se face pregătirile pentru atăcarea acestui oraşŭ pe care iobagii voieau sĕ-lŭ prefacă în cenuşă, căcĭ era cuibulŭ nobilimei. Prin tóte comunele dimprejurŭ se publică ca se vină ómenii armaţĭ, ca sĕ atace Deva, fiindcă unŭ omŭ, cu numele Horia vine cu douĕ stégurĭ roşii şi cu mare mulţime de ómenĭ ca sĕ se unéscă cu ei la Deva, căci a câştigatŭ dela împĕratulŭ ca sĕ stingă tótă nobilimea din Transilvania. In 6 Nov. séra o mare mulţime de ţĕranĭ plecară asupra Devei şi atacară suburbiulŭ bulgarŭ. Dér grănicerii românĭ chiămaţĭ de nobilime pentru apĕrarea Devei traseră cu armele în aerŭ peste capetele ţĕranilorŭ şi acestia vĕḑêndŭ că armata împĕrătéscă li se opune se retraseră. Dumineca în 7 Nov. ataculŭ se începu de nou. Vr'o 300—400 ţĕrani cu strigarĭ sgomotóse: »haideţĭ cu porunca împĕratului şi cu voia lui Dumneḑeu« porni spre Deva. Aprópe de fortăréţă trupa se opri, când de odată comandantulŭ fortăreţei locotenentulŭ Pfeifer îi atacă cu 70 de soldaţĭ grăniţerĭ şi 70 husarĭ românĭ. Dér ţĕranii se considerau ca aliaţĭ fideli ai împĕratului şi resistenţa ce o întêmpinase din partea armatei în séra precedentă credeau că se făcuse numai sub presiunea nobilimei din Deva. Surprinşĭ dér de ataculŭ armatei după o mică resistenţă ajunsera în confusiune şi se retraseră către ţĕrmurele Mureşului. Armata şi 22 de nobili îi urmăriră. 72 de ţĕranĭ fură tăiaţĭ, alţĭ 44 fură prinşĭ ear dintre soldaţĭ şi nobilĭ nu mai puţinŭ fură răniţĭ.

Aşa scăpă oraşulŭ Deva cu ajutorulŭ grăniţerilorŭ românĭ. Horia nu veni în ajutorŭ, căcĭ se află în munţĭ în Roşia şi faima că va veni se respândise numai spre a inspira curagiu ţĕranilorŭ carĭ credêndŭ că armata nu li se va opune, făcură ataculŭ în massă fără planŭ, numai cu bâltage, cu lăncĭ, cu furcĭ de ferŭ, căcĭ numai fórte puţinĭ aveau arme de focŭ,

*

Lunĭ diminéţa în 8 Nov. funcţionarii şi nobilii presenţĭ în Deva ţinură consiliu în fortăréţă. Aicĭ condemnară pe toţĭ prisonierii în modŭ sumarŭ la mórte. 20 de prisonierĭ fură duşĭ în dosulŭ fortăreţei, unde le făcură unŭ şanţŭ lungŭ, la marginea căruia trebuiau se îngenunche şi aicĭ li-se tăiă capulŭ cu paloşulŭ. In ḑiua următóre alţĭ 14 ţĕranĭ fură esecutaţĭ în acelaşĭ locŭ, după aceştia urmară prisonierii prinşĭ de granicerĭ în Bintinţi, cu ocasiunea devastării curţii br. Orbanŭ. In modulŭ acesta făcu nobilimea din Deva se cadă prin paloşŭ 56 de ţĕranĭ prisonierĭ, după ce mai ântêiu cu rea intenţiune îi lipsi de dreptulŭ de apelŭ. Intre ţĕranii esecutaţĭ s'au aflatŭ şi de aceia, carĭ n'au luatŭ de locŭ parte la revoluţiune. Moderaţiunea lipsea cu totulŭ nobilimei, ḑice autorulŭ, şi esecutarea prisonierilorŭ din Deva nu mai avea nicĭ chiar umbra unei justiţie rigoróse, din contră erá numai o crâncenă tirăniă. Consumatŭ de agitaţiunea celorŭ 4 ḑile şi póte torturatŭ de consciinţa faptei rele vice-comitele Zejk, preşedintele acestui tribunalŭ de sânge, murĭ fără de veste în 10 Nov. séra.

(Va urmá.)

In Francia aerulŭ este umedŭ şi caldŭ. La 7 Noemvre n. căldura a ajunsŭ în Parisŭ + 19·0 grade Celsius în umbră.

—0—

Căpitanii Renard şi Krebs au făcutŭ la 8 Octomvre n. o a treia călĕtoriă cu balonulŭ cu cârmă. Au plecatŭ din Mendon până la Billancourt şi după unŭ drumŭ de 45 minute s'au întorsŭ éraşĭ la Mendon.

—0—

Patriarchulŭ armênŭ Narses a fostŭ găsitŭ mortŭ în patŭ. In acelaşĭ timpŭ consiliulŭ patriarchalŭ a primitŭ demisiunea definitivă a rĕposatului şi desbătŭ alegerea provisóre a succesorului lui Narses.

—0—

In Turinŭ a apărutŭ unŭ micŭ opŭ »Pro Judaeis,« în care autorulŭ, Caredo Giudetti, facĕ atenţĭ pe jidovĭ la aceea, că adevĕratulŭ lorŭ protectorŭ încontra antisemitismului este papa.

Cum sĕ vede, jidovii au devenitŭ elemente de întărire a tuturorŭ celorŭ slabĭ.

—0—

Astă séră se va jucá la teatrulŭ germanŭ piesa *Sodom und Gomorha* séu *Wo ist die Katz*, comediă în 4 acte de P. Schönthan.

CORESPONDENŢA PART. A „GAZ. TRANS.“

Iassy, 25 Octomvre.

Domnule Redactorŭ!

Implinirea centenarului lui Horia, a fostŭ o adevĕrată ocasiune pentru a'şĭ arĕtă Românii cetăţenĭ ai bĕtrânului oraşŭ Iaşĭ — simpatiile lorŭ pentru fraţii de dincolo. Unŭ comitetŭ instituitŭ anume, în fruntea căruia se aflá d. M. Pompiliu, a publicatŭ cu multŭ înainte de împlinirea ḑilei centenarului, programa serbărei.

In ḑiua de 21 Oct. st. v., o conferinţă publică a fostŭ ţinută la órele 2 p. m. în sala Universitaţei de d. G. Panu asupra »Revoluţiei lui Horia.« D-sa, mai întâiu, espuse în trăsăturĭ marĭ cruḑimile cu carĭ erau trataţĭ Românii de cătră Ungurĭ înainte de revoluţiune. Aprópe o oră vorbi d-sa adêncŭ emoţiunatŭ, descriindŭ pe rêndŭ aceste cruḑimĭ, ér publiculŭ ascultă într'o tăcere profundă. Arătândŭ aceste acte barbare, causa revoluţiuneĭ este fórte uşorŭ esplicată. In fine făcêndŭ unŭ paralelismŭ între starea actuală şi de atuncĭ a Românilorŭ transcarpatinĭ, d-sa se întrébă: »Óre Românii de peste Carpaţĭ se află astăḑĭ într'o stare mai bună decâtŭ atuncĭ.« D-sa rĕspunde negativŭ »Românii de astăḑĭ suntŭ trataţĭ ca şi înainte; sórtea lorŭ este totŭ aşa de amară!« Termină făcêndŭ unŭ apelŭ căldurosŭ Românilorŭ, sĕ fie uniţĭ că numai astfelŭ vorŭ înfruntá orĭce nenorocire.

Pe la orele 6 p. m. unŭ publicŭ numerosŭ, în frunte cu comitetulŭ instituitŭ pentru serbare, fiindŭ adunatŭ în ograda Universităţii, a plecatŭ în sunetulŭ musicei militare, care intonă marşulŭ Românescu »Deşteptă-te Române.« Convoiulŭ a percursŭ stradele următóre: Alexandri, Universitatea şi Stefanŭ celŭ mare; aicĭ unŭ studentŭ a rostitŭ o alocuţiune de ocasiune; apoi convoiulŭ traversă strada »Sf. Vinerĭ,« unde éraşĭ s'a rostitŭ o alocuţiune.

In fine convoiulŭ întorcându-se, s'a opritŭ la »Otelulŭ Traianŭ« în sala căruia, cea mai mare parte din publicŭ a intratŭ, pentru a lua parte la banchetulŭ aranjatŭ de comitetŭ cu acéstă ocasiune. Trebue sĕ notezŭ aicĭ, că în totŭ timpulŭ câtŭ convoiulŭ percurgea suscitatele strade, strigăte entusiasmate sĕ auḑiau de: »Trăiască memoria lui Horia« »Trăiască Românii de peste munţĭ,« care primiau ca rĕspunsŭ aplausele şi strigătele frenetice de »Ura« a întregului publicŭ. Veselia la banchetu a fostŭ nedescriptibilă, mai bine de 200 persóne formau acestŭ banchetŭ strălucitŭ. S'au rostitŭ mai multe discursurĭ între carĭ a d-lorŭ: Panu, Badărău, Pompiliu etc.

Terminŭ D-le Redactorŭ arĕtândŭ mulţămirea ce sêmtŭ scriindŭ aceste rêndurĭ, căcĭ în asemenea veştĭ află o mângâere fraţii noştri de dincolo. Décă o disposiţiă nedréptă, i-a silitŭ sĕ serbeze „numai în inima lorŭ« centenarulŭ marelui Românŭ, ei sĕ scie că în România liberă se află inimĭ, carĭ i-au parte la suferinţele ce trebue sĕ le îndure pentru causa lorŭ dréptă.

Primiţĭ vĕ rogŭ, d-le Redactorŭ, asigurarea osebitei mele consideraţiunĭ. **B. V. Gheorghianŭ.**

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

Dicsŏ-St. Martin, în 7 Nov. 1884.

Domnule Redactorŭ! Credŭ că v'a venitŭ la cunoscinţă — nu atâta din foile române câtŭ mai alesŭ din cele străine — că în comitatulŭ cândva Cetatea de baltă, ér acum »Têrnava mică,« — după unŭ intervalŭ de 12 anĭ, contele Ludvig Gsza a abḑisŭ de a representa ca deputatŭ dietalŭ cerculŭ electoralŭ alŭ Dicsŏ St. Martinului; — prin abḑicerea sa a devenitŭ vacantŭ acestŭ cercŭ electoralŭ şi spre alegere de deputatŭ s'a fixatŭ ḑiua de 6 Noemvre a. c.

Inainte de alegerĭ — din incidentulŭ că vice-comitele Ludvig Szilágyi şi cu tótă inteligenţa unguréscă au voitŭ ca sĕ se alégă unŭ deputatŭ dietalŭ născutŭ în comitatŭ, care cunósce interesele comitatului, din contră comitele supremŭ contele Bethlen Gábor a declaratŭ că alegĕtorii nu'şĭ cunoscŭ chiemarea — în cugetŭ potŭ alege pe orĭcine, aceea le stă în voiă liberă, — dară dinsulŭ pretinde dela toţĭ, ca sĕ fie alesŭ Br. Kemeny Iános — ḑicŭ din incidentulŭ acesta s'a convocatŭ conferinţe prin contele Haller Jenö în castelulŭ dela Cetatea de baltă pe 23 Octomvre şi prin Ludvig Szilágyi în D. St. Martin pe 26 Octomvre.

In conferinţa din Cetatea de baltă s'a candidatŭ Ludvig Szilagyi şi br. Kemeny Iános, — în cea din Dicsŏ St. Martin br. Kemeny Iános şi Kispál Sándor, ambii guvernamentalĭ: apoi s'a candidatŭ Kinezsi István pentru oposiţia estremă.

După candidările acestea au începutŭ a umbla apostolii partidelorŭ prin tóte comunele cu promisiunĭ, cu ameninţărĭ ca sĕ'şĭ pótă câştiga care de care mai multe voturĭ, dintre promisiunĭ o amintescŭ numai pre aceea, că guvernamentalii şi adecă cei din partida lui Kemény János căcĭ Kispal renunţase, au promisŭ comitatutului calea ferată dela Blaşiu până la Praidŭ şi dela Ennuth pâna la Mediaşŭ — ambele promisiunĭ séu mînciunĭ ne mai auḑite. Amerinţările au fostŭ făcute mai alesŭ prin pretorii, carĭ pe fiesce care alegĕtorŭ l'au provocatŭ la urnă pelângă amenda de 10 fl. Juḑii comunalĭ şi notarii cercualĭ au fostŭ ameninţaţĭ cu suspendare.

In 5 Noemvre séra la 8 óre ca fulgerulŭ a venitŭ faima că sasii încă candidéză, acésta a făcutŭ mare spaimă atâtŭ între guvernamentalĭ câtŭ şi în oposiţionali fiindcă ambele partide sperau, că Sasii vorŭ vota pe lângă partida lorŭ.

Credŭ că pe d-vóstră şi pe publiculŭ românŭ îlŭ va interesá mai multŭ ţinuta Românilorŭ, decâtŭ frămêntările dintre deosebitele partide.

In privinţa acésta vĕ scriu că şi inteligenţa română a fostŭ cercată prin matadorii Ungurilorŭ, ca sĕ lucreze într'acolo ca şi Românii sĕ se presenteze la urnă, însă tóte încercările din partea respectivilorŭ au fostŭ respinse; dér în ḑiua alegerei în 6 Noemvre cu durere trebue se vĕ mărturisescŭ, că din 56 comune, din care sunt şi curat comune românescĭ spre mai multă mirarea nóstră amŭ vĕḑutŭ, că vinŭ căruţe încărcate cu Românĭ, carĭ lângă o partidă, carĭ lângă alta.

Fiindcă Românii carĭ au fostŭ în căruţele deosebitelorŭ partide au fostŭ ţĕranĭ necunoscuţĭ, i-am luatŭ în sémă, i-amŭ numĕratŭ şi amŭ vĕḑutŭ că dintre aceia sunt 36 juḑĭ, 11 parochĭ şi 4 notarĭ, cu totulŭ au fostŭ 146, prin urmare nu au luatŭ parte la alegere 273 alegĕtorĭ românĭ.

Cercândŭ motivulŭ care a adusŭ pe alegĕtorii românĭ la urnă m'am convinsŭ, că s'au aflat în comitatulŭ acesta 11 preoţĭ adecă 11 minorum gentium — séu mai bine pleve până acum necunoscute, care nu umblă cu crucea în frunte, ci şi-o pórtă pe spate, preoţĭ de aceia carĭ şi-au uitatŭ că se susţinŭ din sudórea poporului, şi-au uitatŭ că chemarea lorŭ nu e aceea ca sĕ se facă pandurii comitetului supremŭ şi pretorilorŭ.

Aceştĭ preoţĭ nedemnĭ de a se numi ómenĭ conscii de chemarea lorŭ, carĭ prin venirea şi prin aducerea sĕrmanului poporŭ la urnă, şi-au uitatŭ de credeulŭ Românilorŭ şi carĭ nu merită retăcuţĭ, suntŭ următorii:

Zaheiu Sasu preotŭ gr. or. în Blăşelŭ, Ioanŭ Fodorianŭ preotŭ în Poncea med., Petru Semargiténŭ preotŭ în Cucerdea rom., Atanasie Grindénŭ preotŭ în Selcudŭ, Zaharie Ioanovicĭ în Crişŭ (Körös), Ioanŭ Popescu preotŭ gr. cath. în Feisa, George Aldea în Cucerdea rom., Atanasie Barbolovicĭ în Vesenţiu, Mihaila Simoneti în Hosuseu, Vasilie Băcilă în Lodromanŭ şi Aronŭ Niţu în Crişŭ (Körös.)

Că 36 juḑĭ, 4 notarĭ au luatŭ parte la alegere, ei sĕ potŭ escusá, prin aceea că au fostŭ ameninţaţĭ cu suspendare, dară acei 11 preoţĭ pe carĭ mai susŭ i-amŭ pomenitŭ, nicĭ înaintea lui D-ḑeu nu potŭ fi escusaţĭ; ei au fostŭ de ruşine la alegere, că şi-au mâncatŭ tocana între cărămidarii din Somfalĕu şi Craifalĕu. — Cu ruşine au mâncatŭ, ruşinea sĕ'i petrécă la mormêntŭ şi în ruşine vorŭ şi sfêrşĭ — aşa sĕ-le ajute Dumneḑeu.

Iuda pentru 30 arginţĭ a vêndutŭ pe Christosŭ, dênşii pentru 30 fl. şi o tocană s'au lăpĕdatŭ de corpulŭ naţiunei; aceştĭ banĭ sĕ-le fie de urmă, şi 10 cr. sĕ foloséscă spre scopulŭ ce l'a folositŭ Iuda. Amin.

Apoi, Domnule Redactorŭ, vĕ scriu că la judecătoria din Hosuseu se află unŭ subjude românŭ cu numele Trucza Döme séu pe românie Demetriu Truţa — acestŭ domnŭ românŭ, după multă cugetare a găsitŭ că dela subjude, până la jude, numai unŭ gradŭ mai este, dară fiindŭ-că gradulŭ acela e legatŭ de capacitate şi de merite — dênsulŭ avêndŭ capacitatea — ca sĕ nu umble cu mâna gólă — a umblatŭ ḑiua nóptea din comună în comună după voturile Românilorŭ şi i-a succesŭ a seduce pe câţiva negreblaţĭ, cu carĭ de fală s'a presentatŭ la urnă — acum se odihnesce pe meritele făcute şi aştéptă denumirea de jude.

Dintre notarii românĭ toţĭ au făcutŭ ce au făcutŭ, dară notarulŭ din Velţiu Ioanŭ Moldovanŭ — acela şi-a făcutŭ de capŭ, pentrucă n'a fostŭ destulŭ că ómenii şi fără dênsulŭ au fostŭ intimidaţĭ, dară dênsulŭ pe toţĭ alegĕtorii din Boianŭ de frică i-a făcutŭ sĕ voteze şi fiindŭ că ţĕranii nu sciau numele lui Kemény Iános, dênsulŭ la uşa salei de alegere pronunţa numele candidatului şi batjocorea pe acela care nu putea pronunţa bine. Despre acéstă sluguţă numai atâta vĕ scriu, că s'a născutŭ, că trăesce din graţia altora, suge poporu etc.

S'au mai presentatŭ la alegere câţiva preoţĭ, cărora acum le retacŭ numele, dară aceia aşia s'au esprimatŭ că numai pentru aceea au venitŭ, ca sĕ vaḑă ce se întêmplă la alegere şi fără de a vota s'au depărtatŭ.

Resultatulŭ alegerei în fine a fostă că Br. Kemeny Ianos trântitŭ în mai multe locurĭ — din graţia mamelucilorŭ: contele Bethlen Gabor, 4 pretorĭ, 2 inspectorĭ de dare, 1 jude, 3 subjuḑĭ regescĭ, 13 notarĭ, 16 gendarmĭ şi unŭ escadronŭ de husarĭ — a eşitŭ din urnă ca deputatŭ cu 551 voturĭ; D-r Vilhelm Bruchner candidatulŭ Saşilorŭ a căpĕtatŭ 217, şi Kinizsi Istvan din partida estremă 5 voturĭ; însă acesta la 11 óre a abḑisŭ dechiarândŭ că »abḑice,« ca nu cumva împărţindu-se voturile Ungurilorŭ, sĕ iese Sasulŭ.«

Unŭ alegĕtorŭ românŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

Paris, 11 Noemvre. — De erĭ la meḑulŭ nopţii până la améḑĭ au fostŭ 55 bolnavĭ şi 22 morţĭ de coleră.

Viena, 11 Noemvre. — Părechea regală a României a primitŭ erĭ înainte de améḑĭ pe ministrulŭ de esterne Kalnoky, căruia Regele i-a întorsŭ visita. Astăḑĭ de diminéţă părechea regală a plecatŭ, la îndatoritórea învitare a regelui Franciscŭ Iosifŭ, la Pesta, unde se va oprí câteva óre şi va visita pe Regele Ungariei. Astă séră la 10 óre va plecá mai departe spre Bucurescĭ.

DIVERSE.

Maximulŭ zăpăcelii. — Generalulŭ austriacŭ Clam-Gallas, cunoscutŭ din rĕsboiulŭ din 1866 prin neghiobiile sale strategice, era unŭ esemplu de zăpăcitŭ. Odată se vorbea între mai mulţĭ despre fetele lui Dietrichstein şi unulŭ se adresă cătră generalŭ întrebându-lŭ décă scie după cine sunt măritate. Generalulŭ rĕspunse: »Una s'a măritatŭ după Mensdorf, alta după Hatzfeld, a treia după Herberstein şi a patra.... drace! Óre după cine s'a măritatŭ a patra?« întrebă elŭ pe vecinulŭ sĕu. »Pe d-ta d-le generalŭ!« rĕspunse miratŭ vecinu-sĕu. »Aşa e, fórte adevĕratŭ!« mai că uitasemŭ.

*

Din legile Afganilorŭ. — Codicele penalŭ afganŭ are nisce hotărîrĭ deosebite. Una din cele mai vechĭ legĭ ale lorŭ dispune, ca crimele de orĭce soiu sĕ se pedepséscă prin darea de femei. Celŭ ce a comisŭ unŭ omorŭ plătesce crima, dândŭ 12 femei; celŭ ce a tăiatŭ altuia o mână, nasulŭ séu altceva dă 6 femei; celŭ ce a ruptŭ altuia unŭ dinte dă 3 femei; celŭ ce a rănitŭ pe cineva la capŭ plătesce o femee. Prin urmare celŭ ce vrea sĕ se scape de femeia sa, n'are decâtŭ sĕ spargă capulŭ cuiva.

*

O căsătoriă nenorocósă. — In oraşulŭ Huete, din provincia Noua Castilia, s'a întêmplatŭ o nefericire mare în 30 l. trecută. In casa unui proprietarŭ anume Hesekiel Olivares, îşĭ serbau ospĕţulŭ tinĕrulŭ Olivares Sanches Iosef şi tênĕra de 20 anĭ, Lopez Hieronyma. Asistentii în numĕrŭ de 60 îşĭ petreceáu, danţândŭ şi cântândŭ în sala de ospeţŭ ce era în catulŭ superiorŭ, când de odată la strigătulŭ dĕ: focŭ! focŭ! câtŭ ai sclipí din ochĭ, sala sĕ împlu de unŭ fumŭ grosŭ, luminile sĕ stinsêră, urmândŭ o învălmăşală grozavă, împinsĕturĭ şi loviturĭ, causându-se mórtea a 17 ómenĭ. Fie-care căuta sĕ sară pe ferestre, fără sĕ se fi cugetatŭ la uşa care conducea în altă cameră laterală. S'au înăduşitŭ 27 de ómenĭ, dintre carĭ 21 de femei. Foculŭ a provenitŭ astfelŭ că aprinḑêndu-se nisce cânepă ce se afla sub scările dela intrare, flacările, au împedecatŭ eşirea. Mirele a săritŭ pe ferêstră afară şi scăpatŭ din periculŭ a voitŭ sĕ'şĭ scape mirésa şi pe sora ei; ajungêndŭ éraşĭ la loculŭ fatalŭ, le-a aflatŭ pe amêndouĕ mórte, ér elŭ şi-a ruptŭ piciorulŭ când a săritŭ din nou pe ferêstră. Asemenea unŭ tênĕrŭ bărbatŭ a încercatŭ sĕ-şĭ scape femeia, însĕ a peritŭ cu ea împreună.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 11 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.20
Rentă de aurŭ 4%	93.60
Rentă de hârtiă 5%	89.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	143.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.15
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.25
Bonurĭ rurale ungare	100.90
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.30
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.50
Bonurĭ rurale transilvane	100.60
Bonurĭ croato-slavone	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	116.23
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	115.70
Renta de hărtiă austriacă	81.30
Renta de arg. austr.	82.35
Renta de aurŭ austr.	103.70
Losurile din 1860	134 75
Acţiunile băncei austro-ungare	868.—
Act. băncei de creditŭ ung.	292.—
Act. băncei de creditŭ austr.	290.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
Napoleon-d'orĭ	9.71½
Mărcĭ 100 împ. germ.	59.95
Londra 10 Livres sterlinge	121.65

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 31 Octomvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	—	—
Renta rom. amort. (5%)	—	—
» convert. (6%)	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	—	—
Credit fonc. rural (7%)	—	—
» „ „ (5%)	—	—
» » urban (7%)	—	—
» » » (6%)	—	—
» » » (5%)	—	—
Banca naţională a României	—	1395
Ac. de asig. Dacia-Rom.	—	361
« » » Naţională	—	—
Aurŭ (8 %)	—	—
Bancnote austriace contra aurŭ	2 07	2.08

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 12 Noemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.90	Vênd.	8.93
Argint românesc	»	8 85	»	8.90
Napoleon-d'orĭ	»	9.65	»	9.68
Lire turcescĭ	»	10.92	»	10.98
Imperialĭ	»	9.90	»	9.92
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	122. 5	»	123.—
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Nr. 2249—1884.

Concursŭ!

1—3

Pentru administrarea corĕspundĕtóre a pădurilorŭ comunalĭ şi bisericescĭ, carĭ se află pe teritoriulŭ comunelorŭ Selişte, Gales, Tiliska, Vale, Sibielŭ, Cacova, Orlatŭ, Gura-rîului, Aciliu, Magŭ şi Sacelŭ aparţinĕtóre de cerculŭ Seliştei, comitatulŭ Sibiului, precum şi pentru facerea planurilorŭ de esploatare silvanale cari vorŭ mai fi de lipsă prin acésta sĕ deschide concursŭ pentru împlinirea unui postŭ de silvicultorŭ cercuale.

Reşedinţa oficiósă: Salişte.

Venitele împreunate cu acestŭ postŭ: salariu, banĭ de cuartirŭ, pauşalŭ de cancelariă, şi călĕtoriă face la olaltă 1265 fl. anualĭ.

Pentru facerea planurilorŭ de exploatare afară de acésta va vení o remuneraţiune corespundĕtóre.

Competenţĭ, cari afară de recerinţele prescrise în § 36. art. de lege XXXI. ex 1879 şi cunoscinţa limbei oficióse maghiară, posedŭ şi limba română şi germană, şi totdeodată suntŭ versaţĭ şi în afacerĭ de administraţiune silvanale, suntŭ provocaţĭ a'şĭ înaintá cererile înzestrate cu documente în termin de şiése septĕmânĭ la subscrisulŭ pretorŭ.

Selişte în 5 Noemvre 1884.

Pretorele cercuale.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
Braşovŭ (	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
Cluşiu (	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.51	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.21	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
Oradia-mare (	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
Oradea mare (	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
Cluşiu (	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
Braşovŭ (	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
Aradŭ (	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
Aradŭ (	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.3[illegible]
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.